

21

THE MY GRA HER

XEN KOLSKY

Nadja

Bonville

Innehåll_

Om_ Svenska Fotobokspriset_3

Text: Annika Thörn Legzdins

Årets jury_4

Vinnare Svenska Fotobokspriset 2021_6

Text: Moa Abrahamsson

Samtliga inlämnade bidrag till Svenska Fotobokspriset 2021_24

Svenska Fotobokspriset – framtiden för ett pris och för en genre_36

Text: Niclas Östlind

Den första prisutdelningen, Göteborg 1996_40

Text: Anders Alm

Svenska Fotoboksprisets betydelse – återblickar i dialog_42

Text: Linda Bergman

Samtliga vinnare, nominerade och jurymedlemmar Svenska Fotobokspriset 1996–2020_46

Svenska Fotobokspriset 2021_

Svenska Fotobokspriset delas ut av Fotoförfattarna inom Svenska Fotografers Förbund. Priset är öppet för alla fotoböcker. Till 2021 års pris anmäldes drygt 100 böcker. En oberoende jury om fem personer utsåg i år inte bara en utan tre vinnare. Vinnande fotografer erhåller ett stipendium på 40 000 kronor. Priset delades 2021 ut för 25:e gången.

Läs mer på: www.svenskafotobokspriset.se

En fotobok är föränderlig och spännande, uppslukande, absorberande och komplex. Den har en aura omkring sig som skapar en känsla av laddad närvaro eller mystik. Varje bok är en plats för associationer, och berättelser med kulturella betydelser och poetiska utrymmen. Det finns inga gränser för vad en fotobok kan vara.

Under de 25 gånger som Svenska Fotobokspriset delats ut har många fotoböcker, fotografer, formgivare och förlag prisats.

I samband med jubileet 2021 vill Fotoförfattarna lyfta fram flera olika författarskap på djupet och juryn har denna gång utsett inte bara en utan tre vinnare.

Priset instiftades 1996 av Fotoförfattarna inom Svenska Fotografers Förbund, för att stimulera svensk fotoboksutgivning. Vi tycker oss se att det fortfarande har en kreativ inverkan på bokproducerande fotografer i Sverige. Fotoförfattarsektionen bildades 1972 för att ge fotoboksproducerande fotografer större möjligheter att tillvarata sina intressen. Vi verkar för att stärka den fotografiska litteraturens ställning, samt för att förbättra villkoren för fotografer, både inom och utom förbundet, som ägnar sig åt bokutgivning. Att delta med sin bok i Svenska Fotobokspriset är sedan länge en självklarhet för svenska fotoboksproducerande fotografer. Fotoförfattarna använder priset för att lyfta det allmänna intresset för Fotoboken genom att böckerna turnerar på svenska bibliotek, konsthallar och museer. I utställningen är böckerna tillgängliga så att man kan bläddra, läsa och känna.

Intresset för fotoboken som konstform fortsätter att vara stort. Det har medfört att vi i Fotoförfattarna är medarrangörer vid festivaler och samarrangerar föreläsningar, bokcirklar och workshoppar runt om i landet för att synliggöra fotoförfattarnas betydelse och fotobokens möjligheter.

Till årets Svenska Fotobokspris kom det in drygt 100 fotoböcker. En del av böckerna är utgivna på etablerade förlag, både svenska och utländska, andra på mindre förlag eller utgivna av fotografen själv på eget förlag. De inskickade bidragen visar att fotobokens potential som kreativ form är bestående. Böckerna är kraftfulla och initiativrika både på vedertagna och oväntade sätt. Fotoboken genomsyras av en kraft och fortsätter att utvecklas, dela berättelser och inspirera.

Annika Thörn Legzdins
Ordförande Fotoförfattarna
Svenska Fotografers Förbund

Årets jury_

Helene Boström är delägare i konstbokhandeln Konst-ig. Hon har varit engagerad i en rad fotoboksprojekt under åren. Tillsammans med Peder Alton kurerade hon den omfattande samtidsfotoutställningen *Instabilt – Nya riktningar inom svensk fotografi*, 2004. Hon har även producerat föreläsningar och symposier kring konst, teknologi och nya medier. Efter 25 år i bokbranschen, med arbete både inom försäljning och distribution, fortsätter hon att brinna för den fysiska boken.

Samira Bouabana är frilansande grafisk formgivare, lektor och programansvarig vid programmet Visuell kommunikation på Beckmans designhögskola. Genom bland annat projektet Hall of Femmes har hon arbetat för en ökad mångfald i designbranschen. Hall of Femmes har publicerat nio monografier om kvinnliga formgivare. Samira Bouabana är representerad på Nationalmuseum och Röhsska och fick utmärkelsen Årets utbildare 2018.

Jaakko Heikkilä är fotograf med flera separat- och grupputställningar bakom sig, bland annat på Venedigbiennalen 2005, samt i USA och Sydamerika. Han har gett ut åtta fotoböcker och tilldelades Barents kulturstipendium 2017. Han inledde sin karriär i början av 1990-talet som en uttolkare av kulturen i Tornedalen, det nordliga gränslandet mellan Finland och Sverige.

Rikard Laving är fotograf och arbetar genreöverskridande med allt ifrån dokumentära projekt till konstnärligt utforskande av material och tekniker. Han ger regelbundet ut fotografiska böcker och är utbildad lärare vid Konstfack. Representeras sedan 2016 av franska galleri VU'.

Linda Maria Thompson är konstnär verksam i Ångermanland och universitetsadjunkt i fotografi på Mittuniversitetet. Genom fotografi och dokumentära processer utforskar hon frågor kring förgänglighet och förändring på både ett personligt och ett politiskt plan. Hon är författare till två monografier: *In place of memory* (2016) och *Emigrant memoir* (2019) som behandlar migration både geografiskt och temporalt.

Delar av juryn på pandemivänligt avstånd. Från vänster, Rikard Laving, Samira Bouabana, Helene Boström.

FOTO: ANNELI NYGÅRDS

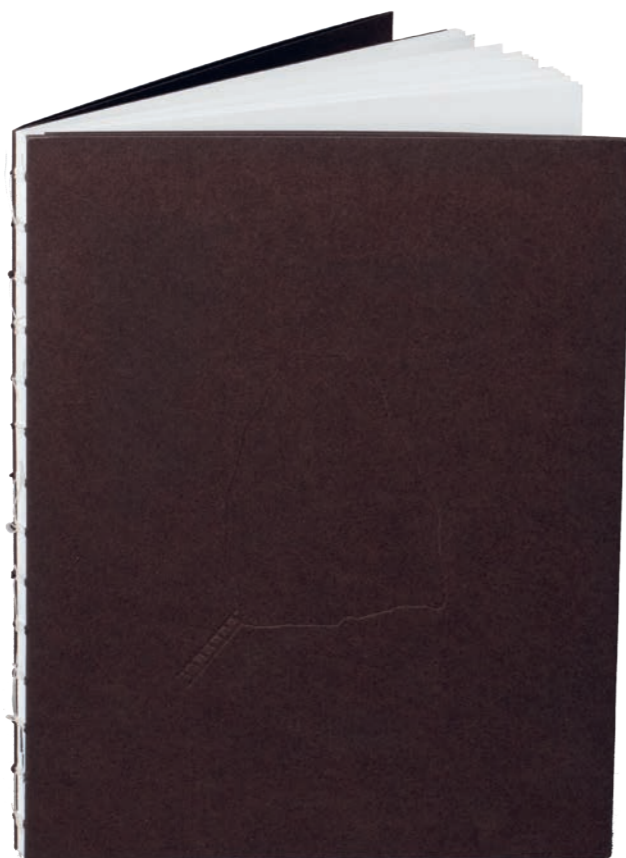

Juryns motivering_ »I *Hollow* syns Martin Bogrens kärlek till fotografins och bokens hantverk. Omsorgen i pappersval, bindning och tryck formar den taktila upplevelse som är en stor del av bokens styrka. Här förmedlas ett intimt rum för känslor kring isolering. Med varm återhållsamhet skapas en elegant och poetisk berättelse med en nästan påträngande stillhet. Ett konstnärskap som utstrålar trygghet i det egna uttrycket. Fotografiernas svävande ljus och stämning sprider en tidlös känsla som gör att vi blir berörda.«

Hollow av Martin Bogren

Hollow
Martin Bogren
Textförfattare: Caroline Bénichou
Formgivare: Laure Gilquin
Format: 18 × 24 cm
Antal sidor: 48
Vikt: 202 gram
Upplaga: 350 ex
Tryck: Wanderer, Tyskland
Utgivningsår: 2020
ADAMANTHEA PUBLISHING

Martin Bogren rör sig fritt mellan landsgränser, kulturer och motiv i sitt högst personliga, dokumentära fotograferande. Utgångspunkten är ofta en känsla eller ett beteende där motivet och platsen blir medlet. Alltid utan att låta en tidsgräns styra processen. Det är dock inte långsamhet det handlar om, utan en öppenhet för de kast som en bild kan bidra med.

Hollow är resultatet av resande vintertid i de norra delarna av Europa. I tolv år har Martin Bogren undersökt vad vintern i norr för med sig för människan. Genom sin kameralins har han fångat både tillståndet av årstidens isolering och den känsliga brytpunkten mellan vinter och vår, mellan höst och vinter, då allt förändras.

–Den årliga cykeln av isolering under vinterhalvåret är påtaglig för oss nordbor. En ensamhet som återkommer år efter år och som vi paradoxalt nog har gemensam. Vi bär den som en vana trogen. Men så händer det något med oss när vintern

släpper taget. Vi bryter med mörkret och öppnar upp för ett annat mentalt tillstånd, säger Martin Bogren.

Genomgående för Bogrens arbeten är hans subtila tillvägagångssätt som ger betraktaren en inblick i personliga, ofta vardagliga situationer, platser eller händelser. Hans dokumentära utgångspunkt känns igen från den tradition han är en del av, men det är friheten att låta bilderna styra arbetet som utmärker hans konstnärskap.

Hollow är fotograferad 2008–2020 och påbörjades under några vintrar i Polen och Ukraina. Till en början var det mörkret och vintern som stod i fokus, men i typisk Bogren-tradition fick tålmodet och tiden ta plats. Med *Hollow* har Martin Bogren skapat en känslig poetisk berättelse som berör på djupet.

Martin Bogren (1967) har tidigare prisats för flera av sina fotoböcker däribland *Tractor boys* (2013), *Lowlands* (2011) och *Ocean* (2008). Hans säkra uttryck och

starka närvaro i fotograferandet kommer enligt Bogren, som är helt självlärd, från hans nyfikenhet, uthållighet och långa erfarenhet. Ända sedan tonåren, när fotointresset tog sin början i hemstaden Ystad, har kameran varit hans ständiga följeslagare. Längtan bort från småstaden tog honom vidare till Malmö, en stad som sedan dess har varit hans fasta punkt i tillvaron mellan alla resor och fotoprojekt. Under våren 2021 kommer han att lämna Sverige och flytta till Berlin.

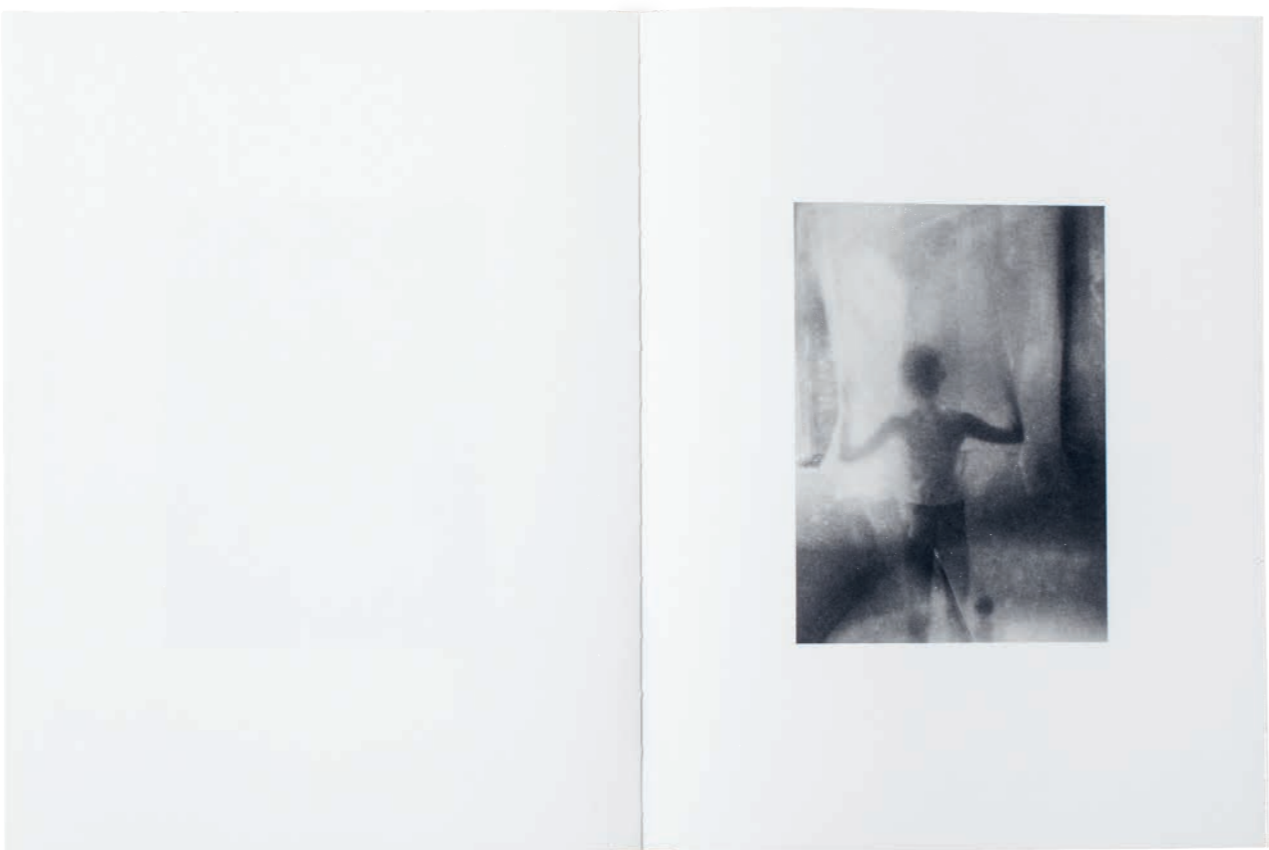
Martin Bogren finns bland annat representerad på Moderna museet i Stockholm, The Portland Art Museum i USA och Bibliothèque nationale de France i Paris. Han har tilldelats flertalet stipendier och utmärkelser och belönats med bland annat Scanpix Stora Fotopris. *Hollow* (Adamanthea Publishing) är tryckt i 350 exemplar och är Martin Bogrens tionde fotobok. Boken innehåller även en signerad print.

FOTO: SJÄLVPORTRÄTT

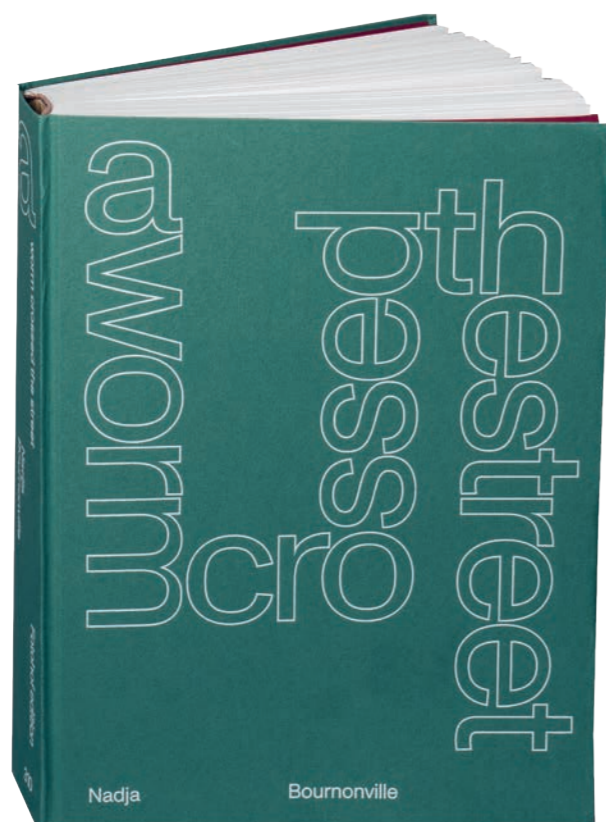

Juryns motivering_ »En voluminös bok som i fotografisk tradition binder samman konst och vetenskap. Med känslig blick som inte värjer sig för det groteska, avbildar Bournonville urblekta och torkade djur, konserverade och undangömda i samlingar på Naturhistoriska museet i Wien. På varje uppslag återfinns strävan att fånga och bevara liv, men döden är alltid närvarande. Genom repetitionen i hundratals detaljrika fotografier av texturer, mönster och former blir naturens vackra mångfald synliggjord. I samspelet mellan formgivning och fotografi lyckas Bournonville att förena finstämdhet med arkivets uppriktighet.«

A worm crossed the street av Nadja Bournonville

A worm crossed the street
Nadja Bournonville
Textförfattare: Inger Christensen
Formgivare: Joachim Bartsch
Format: 28,5 × 21 cm
Antal sidor: 592
Vikt: 2 415 gram
Upplaga: 300 ex
Tryck: DZA Druckerei, Tyskland
Utgivningsår: 2020
FOTOHOF EDITION

Nadja Bournonville flyttade i stort sett in på Naturhistoriska museet i Wien där hennes fotobok *A worm crossed the street* utspelar sig. Här gick hon mellan källare och vind, öppnade skåp och lådor och sökte i gamla arkiv för att med sin kamera möta de djur som bevarats på museet i århundraden. Med sin omsorgsfulla blick har hon närgånget fångat djuren i deras nuvarande tillstånd och på vägen hittat gemensamma mönster, fläckar och former som tillsammans bildar ett tydligt språk. I ordningsföljden av de 377 utvalda svartvita fotografierna som baseras på möten och repetition uppstår en böljande rytm genom boken.

Med *A worm crossed the street* utforskar Bournonville vår biologiska mångfald och vad som händer med djuren och kunskapen om dem när vår värld förändras. Genom sin nyfikenhet på vetenskapen, samlingarna och livet som varit, har Bournonville skapat en fotografisk berättelse som är både skör och vacker.

–Det här är en hyllning till djuren och deras existens med en tillhörande uppmaning till förkovring och kunskap. Till exempel hittas daggmasken, nr 90 i bokens index under sitt latinska namn *Eisenia veneta*. Just den här daggmasken plockades upp en helt vanlig, regnig dag på en gata nära museet i Wien 1886. Det finns en historia i allt vi ser och allt liv vi vidrör, säger Nadja Bournonville.

Bournonvilles bok inkluderar även dikten *Alfabet* av Inger Christensen från 1981, vars början göms mellan sidorna som en papperslapp i ett arkiv. Baserad på Fibonacci talföljd, med utgångspunkt från just alfabetet, är dikten en lång uppräkningslista av det som finns omkring oss. Här ställs Christensens text, som inflikas på originalspråket danska samt engelska, tyska och svenska, i dialog med djuren som en gång levte. Dikten bidrar starkt till den vackra helhetsupplevelsen, med en stundtals sorgsen inblick i människans samlade och kategoriserande. Att boken har 377 bilder är ingen slump, utan ett fibonaccital.

Nadja Bournonville (1983) kommer ursprungligen från utkanten av Vimmerby i Småland. En liten by långt ifrån livet

i Berlin där hon lever och verkar sedan 2011. Hon har en master i fotografi från Hochschule für Grafik und Buchkunst i Leipzig och studerade innan dess konstnärligt fotografi på The Glasgow School of Art samt på Forsa folkhögskola i Hudiksvall. Fotointresset väcktes i tidiga tonåren då hon fick sin pappas gamla Olympus från 70-talet och spenderade timmar i mörkrummet. Just nu arbetar Bournonville med att omvandla *A worm crossed the street* till en utställning.

Nadja Bournonville har belönats med utmärkelser som Maria Bonnier Dahlinstipendiet, Gute Aussichten, Claës Lewenhaupt-stipendiet och Stiftung Kunstfonds arbetsstipendium. Hon representeras av Pierogi Gallery i New York och ställer kontinuerligt ut både i Sverige och utomlands. I Sverige visades hon senast med utställningen *Intercepted* på Landskrona Foto 2019–2020. *A worm crossed the street* (Fotohof edition) är Nadja Bournonvilles sjätte fotobok.

FOTO: SJÄLVPORTRÄTT

Vinnare Svenska Fotobokspriset 2021 *A worm crossed the street*

Juryns motivering_»Nytagna fotografier, dokument, artefakter och arkivbilder sammanvävs mästerligt till en historia om en plats, en familj och en tid. Boken är en ambitiös och generös dokumentär sprungen ur Nikolskayas eget familjealbum. Ljuset och den poetiska stämningen i hennes bilder skapar ett fönster mot en annan tid. En stor berättelse i ett litet format som förvandlar familjehistorien till en kraftfull skildring av livet under en totalitär regim. Med sidor som viks ut speglas det fysiska arkivets magi och samtidigt blir fotobokens förmåga att förmedla en rik berättelse tydlig.«

The house my grandfather built av Xenia Nikolskaya

The house my grandfather built
Xenia Nikolskaya
Textförfattare: Xenia Nikolskaya
Formgivare: Amparo Baquerizas
Format: 15 x 22 cm
Antal sidor: 96
Vikt: 377 gram
Upplaga: 500 ex
Tryck: Livonia Print, Lettland
Utgivningsår: 2020
NIKOLSKAYA-LUND PUBLISHING

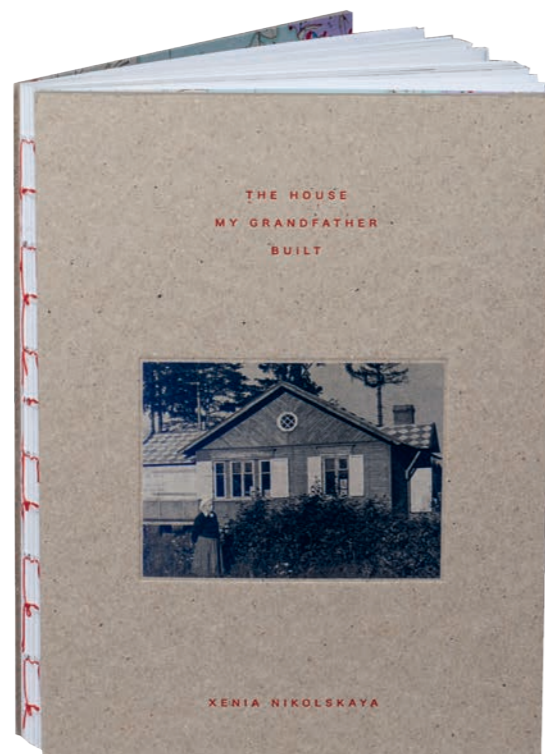

FOTO: SJÄLVPORTRÄTT

Xenia Nikolskaya är uppvuxen i ett land och en stad som inte längre finns – Sovjetunionen, Leningrad. I dag bor hon på Gärdet i Stockholm samt i Kairo i Egypten där hon undervisar i fotografi på The German University. I *The house my grandfather built* reser Xenia Nikolskaya tillbaka i tiden för att levandegöra en bit av Rysslands historia sett ur sitt eget och sin familjs perspektiv. Resultatet blir en fängslande familjehistoria som rör sig från Sovjetunionen och Ryssland, Gulag och Sibirien, till huset som bevarat minnen från en förfluten tid.

The house my grandfather built är en fotografisk historia om kärlek. En universell berättelse i en personlig skildring med utgångspunkt i huset som Nikolskayas morfar lät bygga utanför S:t Petersburg strax efter Stalins död 1953. Historien börjar på 1930-talet med en förälskelse som får Xenia Nikolskayas morfar att ge upp sin plan på att bli munk. Kärleken är så stark att när mor-

fadern döms som politisk fånge och sänds till arbetsläger i Sibirien, tar hans fru, Nikolskayas mormor, det modiga beslutet att följa med för att ta anställning som geolog i det statliga gruvbolaget i samma region. I tjugo år blev paret kvar i Kolyma i Sibirien där de levde under extrema förhållanden i ett samhälle styrt av en totalitär regim. Kärleken höll dem samman och ibland fick de träffas, beroende på vem som höll vakt. Det var också här Nikolskayas mor föddes och tillbringade sina första elva år. När Stalin avled 1953 fick de äntligen lämna Sibirien för att påbörja sitt liv i Leningrad/S:t Petersburg där huset byggdes.

Huset utanför S:t Petersburg är fortfarande kvar i familjens ägo. Allt är orört med den ursprungliga inredningen intakt. I Xenia Nikolskayas skildring bjuds läsaren med på en resa i familjens fotspår och får komma nära det utsatta livet i Sibirien, lära känna familjen och följa med in i huset och trädgården där tiden stått stilla.

– Jag har alltid blickat utåt i mitt fotograferande i jakten på objekt och berättelser som fascinerar och inspirerar mig. Ofta med utgångspunkt i det historiska, arkitektoniska eller arkeologiska. Nu upptäckte jag det som alltid funnits där, min egen bakgrund som är rik på allt: historiska platser, politik, familjeöden och kärlek, säger Xenia Nikolskaya.

Xenia Nikolskaya (1973) har en klassisk skolning inom konst från sin uppväxt i dåvarande Leningrad. Eremitaget (där hon i dag finns representerad) blev hennes bakgård, vilket födde ett stort intresse för konst- och museivärlden. Hon har en master från S:t Petersburgs institut för måleri, skulptur och arkitektur och en fil.dr från University of Sunderland. Hon har även studerat vid Det Kongelige Danske Kunstakademi i Köpenhamn och har en kurator-examen från S:t Petersburgs statliga universitet.

Xenia Nikolskayas intresse för fotografi kom tidigt och när hon i vuxen ålder träffade sin biologiska pappa för första gången visade det sig att även han var fotograf. Genetiskt menade han, kanske inte, kontrade hon. Xenia Nikolskaya vill själv inte placera sitt fotograferande i någon genre utan låter subjektet styra arbetet. Hennes fotografiska blick i hennes tredje fotobok *The house my grandfather built* (Nikolskaya-Lund Publishing) bjuder på en modern dokumentär från en annan tid.

MY MOTHER AND I VISITED THE ARCHIVES IN SEYMCHAN, WHERE THE FILES OF ALL FORMER DALSTROY WORKERS WERE CAREFULLY STORED IN BOXES. ORIGINALLY INTENDED FOR TRANSPORTING CANNED VEGETABLES, IT WAS THERE THAT WE FOUND DOCUMENTS REGARDING GRANDFATHER AND GRANDMOTHER. SEYMCHAN, 2012

Vinnare Svenska Fotobokspriset 2021 *The house my grandfather built*

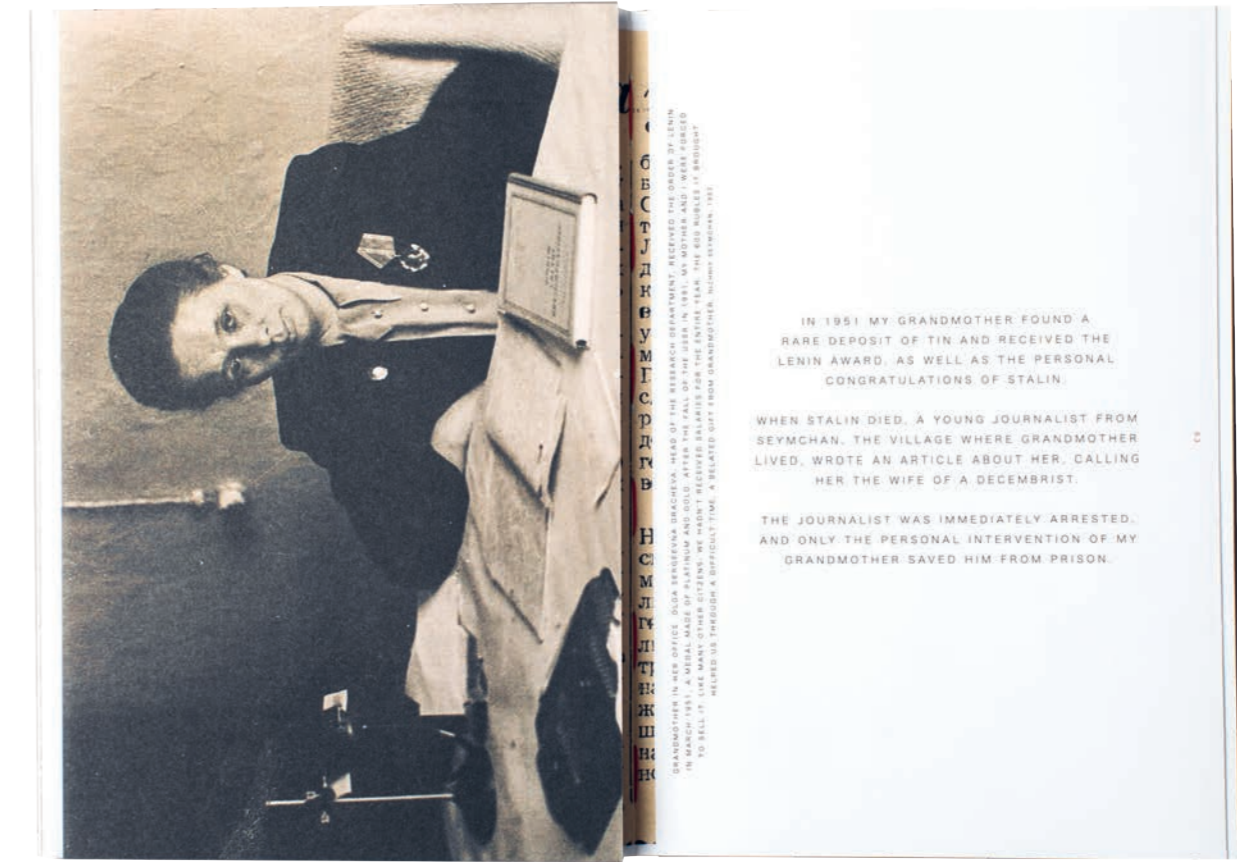

RUSS DEPOSITS OF GOLD AND OTHER PRECIOUS METALS AND MINERALS WERE FOUND NEAR THE MOUTH OF THE FOREVERGLACIA RIVER, SOMETIMES DESCRIBED AS THE RUSSIAN ALONDA. 1912

"OH, FIN FOR OUTSTANDING DALESTROY WORKERS. ONE OF MY GRANDMOTHER'S MANY AWARDS. WHEN MY MOTHER WAS LITTLE SHE SOMEHOW MANAGED TO SWALLOW IT, AND THE FAMILY WAITED ANXIOUSLY FOR DAYS AROUND HER POTTY UNTIL IT REAPPEARED. 1917

1917: CERTIFICATE OF MERIT NO. 4 OF MARCH 7, 1951, AWARDED TO MY GRANDMOTHER "FOR A CONSCIENTIOUS ATTITUDE TO LABOUR AND ACTIVE PARTICIPATION IN SOCIAL LIFE." THE CERTIFICATE IS PRINTED ON A FORM FROM THE SOUTHWESTERN MINING ADMINISTRATION OF DALESTROY, USSR MINISTRY OF INTERNAL AFFAIRS. THE CERTIFICATE'S DESIGN INCLUDES PORTRAITS OF LENIN AND STALIN, AS WELL AS A LANDSCAPE WITH MINECARTS FILLED WITH ORE.

IN 1951 MY GRANDMOTHER FOUND A RARE DEPOSIT OF TIN AND RECEIVED THE LENIN AWARD, AS WELL AS THE PERSONAL CONGRATULATIONS OF STALIN.

WHEN STALIN DIED, A YOUNG JOURNALIST FROM SEYMCHAN, THE VILLAGE WHERE GRANDMOTHER LIVED, WROTE AN ARTICLE ABOUT HER, CALLING HER THE WIFE OF A DECEMBRIST.

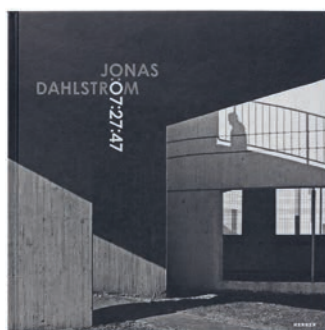
THE JOURNALIST WAS IMMEDIATELY ARRESTED, AND ONLY THE PERSONAL INTERVENTION OF MY GRANDMOTHER SAVED HIM FROM PRISON.

MENDY PLAYS STRANGE TRICKS ON PEOPLE. WHEN MY MOTHER AND I ARRIVED AT KOLVMA, HER BIRTHPLACE, SHE REMEMBERED EVERYTHING ABOUT HER CHILDHOOD. MY MOTHER DROVE INTO DEBATES WITH THE LOCALS, TELLING THEM WHERE CERTAIN BUILDINGS ONCE STOOD. WHAT THEY LOOKED LIKE, WHEN THE GEOLOGICAL OFFICE WAS LOCATED. FOR EXAMPLE, SOMETIMES SHE WAS MISTAKEN, AND THE OLD PHOTOGRAPHS THAT WE HAD BROUGHT WITH US HELPED SETTLE THE ARGUMENTS. 1919(MARCH-1911)

Samtliga inlämnade bidrag till Svenska Fotobokspriset 2021_

07:27:47
Jonas Dahlström
Textförfattare: Petra Gipp
Formgivare: Rikard Österlund,
Jonas Dahlström
KERBER VERLAG

203 works
Trine Søndergaard
Textförfattare: Merete Pryds Helle,
Kristine Kern
Formgivare: Rasmus Koch Studio
Redaktör: Johan Sjöström
GÖTEBORGS KONSTMUSEUM OCH
FABRIKBOOKS

A worm crossed the street
Nadja Bournonville
Textförfattare: Inger
Christensen (*Alfabet*, 1981)
Formgivare: Joachim Bartsch
Redaktör: Nadja Bournonville
FOTOHOF EDITION

About the thin line in between
Emma Krantz
Textförfattare: Kristoffer Leandoer
Formgivare: Matilda Plöjel
SAILOR PRESS

Arbete & gemenskap
Lennart Engström
Medförfattare: Maths Isacson
Textförfattare: Bo Larsson
Formgivare: Johan Sterner
Redaktör: Lennart Engström
TIRA BOOKS

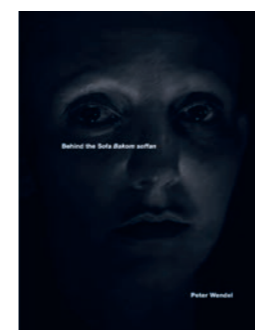
Arbetsnamn Löttorp
Dawid (Björn Dawidsson)
Formgivare: Petter Antonisen
Redaktör: Linda Bergman
BORIS PRESS

Arkiverat under T
Anna Strand
Formgivare: Matilda Plöjel
SAILOR PRESS

Awakening
Elin Berge
Textförfattare: Annika Norlin,
Manon Hedenborg White
Formgivare: Patric Leo
MAX STRÖM

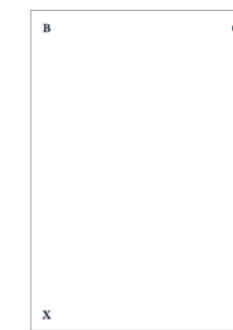
Behind the sofa / Bakom soffan
Peter Wendel
Textförfattare: Bob Hansson
Formgivare: Gösta Flemming
Redaktör: Gösta Flemming
JOURNAL

**Beyond Afghanistan –
the struggle of the refugees**
Åke Ericson
Textförfattare: Agneta Pleijel, Thord
Eriksson, Gabriella Ahlström
Formgivare: Eleonora Bergendahl
Redaktör: Björn Almqvist
DOKUMENT PRESS

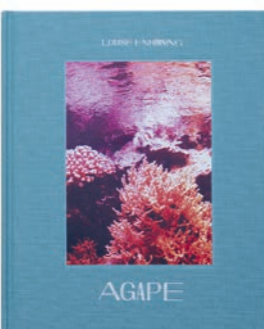
Black diamond
Sebastian Sardi
Textförfattare: Jenny Maria Nilsson,
Sukruti Anah Staneley
Formgivare: Nanni Göbel
KEHRER VERLAG

Box
DAWID (Björn Dawidsson)
Textförfattare: Magnus Olausson
Formgivare: Petter Antonisen
Redaktör: Linda Bergman
BORIS PRESS

Addiction
Cletus Nelson Nwadike
Formgivare: Aniora
Redaktör: Cletus Nelson Nwadike,
Annelie Johansson
EGET FÖRLAG

Agape
Louise Enhörning
Textförfattare: Lars-Erik
Hjertström Lappalainen
Formgivare: Maja Kölqvist
ART AND THEORY PUBLISHING

An activity that's cool and fun
Isak Berglund Mattsson-Mårn
Medförfattare: Baba Stiltz
Textförfattare: Elis Monteverde
Burrau
Formgivare: Gabriel Kanulf
CYCLE PRESS

**Anna Kleberg Tham 99–19
A retrospective**
Anna Kleberg Tham
Textförfattare: Marie-France
Rafael, Silvana Lajos,
Jan Holmgaard m.fl.
Formgivare: Kölqvist
ART AND THEORY PUBLISHING

Chokladfabriken på Kuba
Linda Lundgren
Textförfattare: Linda Lundgren
Formgivare: Linda Lundgren
BOKFÖRLAGET HILDUR

Daddy cool
Martin Magntorn
Formgivare: Sofia Djerf
Redaktör: Jenny Lindhe
BREADFIELD PRESS

Dagrar
Thomas Malmsborg
Textförfattare: Thomas Malmsborg
Formgivare: Thomas Malmsborg
Redaktör: Thomas Malmsborg
MALMSBORG FÖRLAG

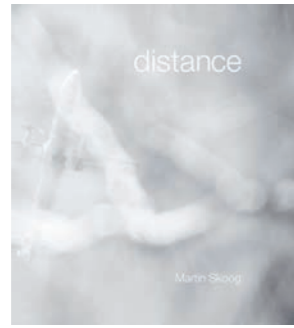

Day by day
JH Engström
Textförfattare: JH Engström
Formgivare: JH Engström
Redaktör: Pierre Bessard
ÉDITIONS BESSARD

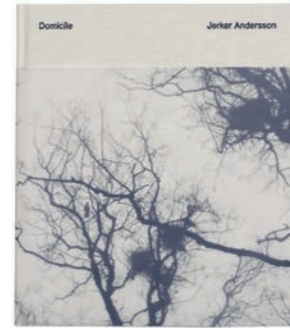

Den siste ålafiskaren?
Charlotte Kronlund
Medförfattare: Drönbilder av
Claes E Ericsson
Formgivare: Charlotte Kronlund,
Rune Henriksson
EGET FÖRLAG

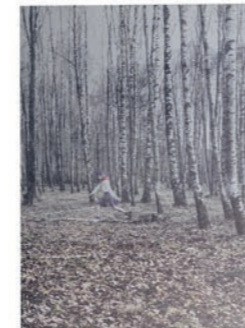
Distance
Martin Skoog
Formgivare: Martin Skoog
ADA FÖRLAG

Domicile
Jerker Andersson
Textförfattare: Jerker Andersson
Formgivare: Johannes Molin
Redaktör: Jerker Andersson,
Johannes Molin
JERKER ANDERSSONS FÖRLAG

Drottningholm – ett levande världsarv
Tove Falk Olsson
Textförfattare: Erland Montgomery
Formgivare: Sara R. Acedo
Redaktör: Charlotta Broady
BOKFÖRLAGET MAX STRÖM

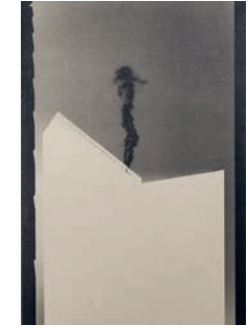
Flickan och Tito
Ines Sebalj
Dikt: Siv Arb
Formgivare: Matilda Plöjel
Redaktör: Matilda Plöjel
SAILOR PRESS

Från Kiruna till Trelleborg
José Figueroa
Textförfattare: Göran Greider,
Maria Loozufvud
Formgivare: Pasadena Studio
Redaktör: Maria Loozufvud
PANSARÖGAT

Ghost ships – Östersjöns okända historia
Jonas Dahm
Medförfattare: Carl Douglas
Textförfattare: Carl Douglas
Formgivare: Patric Leo
Redaktör: Björn Hagberg,
Marcus Erixson
BOKFÖRLAGET MAX STRÖM

Ghost witness
Mårten Lange
Formgivare: Lewis Chaplin,
Sarah Piegay Espenon
LOOSE JOINTS

Ear to the ground
Ulrika Sparre
Textförfattare: Virginia MacKenny,
Johan Redin, Jacquelyn Davis,
Virginia Marano, Sue Spaid,
Martí Manen
Formgivare: Kölqvist
ART AND THEORY PUBLISHING

Eclipse
Eva-Teréz Gölin
Textförfattare: Eva-Teréz Gölin
Formgivare: Eva-Teréz Gölin
BLACKBOOK PUBLICATIONS

Ehime
Gerry Johansson
Formgivare: Yuta Nakajima
Redaktör: Tomoki Matsumoto
T & M PROJECTS, TOKYO

En förälders födelse
Emilia Bergmark-Jiménez
Medförfattare: Erik Wählström
Textförfattare: Emilia Bergmark-
Jiménez
Formgivare: Nina Uwlmaja
Redaktör: Malin Petterson
NORSTEDTS

Halland
Gerry Johansson
Textförfattare: Mårten Sjöbäck
Formgivare: Greger Ulf Nilson
JOHANSSON & JANSSON AB

Hemma i Trollskogen
Magnus Emlén
Formgivare: Magnus Emlén
Redaktör: Magnus Emlén
MAGNUS EMLÉN

Hollow
Martin Bogren
Textförfattare: Caroline Bénichou
Formgivare: Laure Gilquin
Redaktör: Martin Bogren,
Caroline Bénichou
ADAMANTHEA PUBLISHING

Hoppet – kvinnorna, kryddorna, kampen
Lisa Thanner
Textförfattare: Hajar Alsaidan
Formgivare: Katharina Johansson
Redaktör: Malin Clausson
B4PRESS

En gång i betongen
Ricard Estay
Formgivare: Anna Fyrsten
EGET FÖRLAG

En plats försvinnande
Norrakollektivet: Anja Örn,
Fanny Carinasdotter, Tomas Örn
Textförfattare: Lisa Rosendahl
Formgivare: Norrakollektivet
NORRAKOLLEKTIVET

En stund på jorden
Anders Onerup
Formgivare: Anders Onerup
EGET FÖRLAG

Europea
Joakim Kocjancic
Formgivare: Lars Liljendahl,
Eleonora Bergendal
Redaktör: Lars Liljendahl,
Eleonora Bergendal
BOKFÖRLAGET MAX STRÖM

Hulls
Monika Macdonald
Formgivare: Greger Ulf Nilson
ANDRÉ FRÈRE ÉDITIONS

Hunting for bluebirds
Vincent Skoglund
Formgivare: Malcolm Buick
EGET FÖRLAG

Imaginära öar
Lotta Törnroth
Förord: Iréne Berggren
Dikt: Jessie Kleemann
Formgivare: Dennis Hankvist
BLACKBOOK PUBLICATIONS

Instant New York
Magnus Wahman
Textförfattare: Lisa Wahman
Formgivare: David Cederlöf
GEMENA C

Intime
Magnus Cederlund
Textförfattare: Morten Alsinger,
Christian Caujolle
Formgivare: Gösta Flemming,
Magnus Cederlund
Redaktör: Gösta Flemming
JOURNAL

Iraq between wars
Henry Arvidsson
Formgivare: Henry Arvidsson
WONDERINGVIKING

Isola København i coronaens tid
Jens Lindhe
Textförfattare: Tore Leifer,
Morten Søndergaard
Formgivare: Carl-H.K. Zakrisson
Redaktör: Joakim Werner
GYLDENDAL

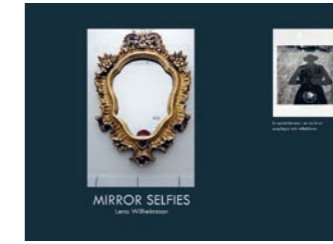
Klimatflykt
Troy Enekvist
Formgivare: Troy Enekvist
SVALORNA

Meloni meloni
Gerry Johansson
Formgivare: Henrik Nygren, Greger
Ulf Nilson, Gerry Johansson
JOHANSSON & JANSSON AB

Mica and Billie
Dan Isaac Wallin
Textförfattare: Mercy Ananda
Formgivare: Joakim Karlsson
EGET FÖRLAG

Mirror selfies, spegel spegel på väggen där – jag är här / Mirror mirror on the wall – i'm not that tall
Lena Wilhelmsson
Textförfattare: Lena Wilhelmsson
Formgivare: Lena Wilhelmsson
Redaktör: Lena Wilhelmsson
FOTOGRAF LENA WILHELMSSON

Mother's song
Maria Mäki
Textförfattare: Maija Myllykangas
Formgivare: Maria Mäki
MARIA MÄKI

Kokgropar och andra aktiviteter i Forsmarks skogar
Carl Johan Erikson
Medförfattare: Karin Willén
Textförfattare: Johan Redin
Formgivare: Johanna Finne
JON BRUNBERG FÖRLAG

Lalendorf und Klaber / Gerry Johansson
Gerry Johansson
Formgivare: Greger Ulf Nilson,
Gerry Johansson
BREADFIELD PRESS

Liljeholmen Rewalk
Marie Nilsson
Formgivare: Marie Nilsson
BOKFÖRLAGET CARE OF

Ljusets avsked och återkomst
Niclas Ahlberg
Formgivare: Nina Roegind
Redaktör: Karin Åström
NICLAS AHLBERG NATURE PHOTOGRAPHY

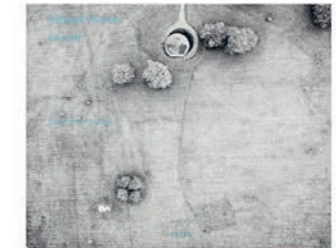
När skuggan faller
Kjell-Åke Jansson
Textförfattare: Stig Dagerman
Formgivare: Gösta Flemming,
Johan Lindberg
Redaktör: Gösta Flemming
JOURNAL

Oas
DAWID (Björn Dawidsson)
Textförfattare: Sune Nordgren
Formgivare: Petter Antonisen
Redaktör: Linda Bergman
KALEJDOSKOP FÖRLAG

Också ett ställe
Torun Börtz
Formgivare: Sofie Seidman
TANGO FÖRLAG

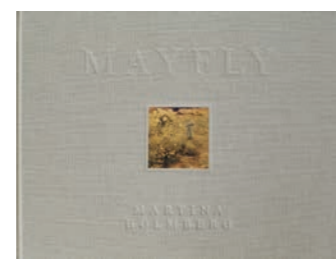
on | auf
Mikael Olsson
Textförfattare: Péter Nádas
Formgivare: Mikael Olsson,
Mattias Sjöstedt
STEIDL

Luleå staden vid vattnet
Per Bergbom
Textförfattare: Vendela Bergbom
Formgivare: Magnus Stenlin
Redaktör: Per Bergbom
LULE-BILD

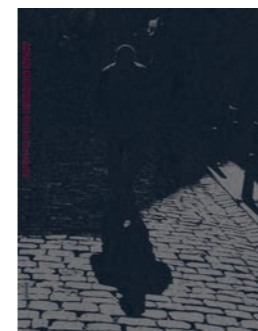
Lux
Krister Hägglund
Textförfattare: Thomas Tidholm
Formgivare: Gösta Flemming
Redaktör: Gösta Flemming
JOURNAL

Mayfly
Martina Holmberg
Textförfattare: Stefan Nilson
Formgivare: Theodor Jikander,
Martina Holmberg
Redaktör: Martina Holmberg
EGET FÖRLAG

Meandering
Therése Olsson
Textförfattare: Therése Olsson
Formgivare: Therése Olsson,
Gösta Flemming
JOURNAL

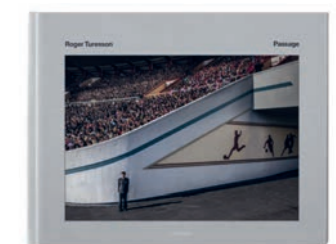
On the threshold
Johan Sundgren
Textförfattare: Ülku Holago
Formgivare: Gösta Flemming,
Johan Sundgren
Redaktör: Gösta Flemming
JOURNAL

Orange street
Johannes Frandsen
Textförfattare: Chilly Chin
Formgivare: Janne Riikonen
KULT BOOKS

Pappa och jag, en fotodagbok om kärlek, demens och döden
Annika Eriksdotter
Textförfattare: Madelene Johanson
Formgivare: Per Kollberg
Redaktör: Mari Hermansson
VOTUM FÖRLAG

Passage
Roger Turesson
Textförfattare: Lena Kvist,
Peter Kadhammar, Erik de la Reguera, Torbjörn Petersson,
Hans-Olav Forsang
Formgivare: Hans Olav Forsang
Redaktör: Hans Olav Forsang
KERBER

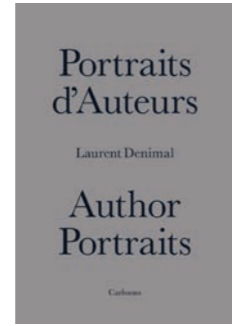

Passion play
Julian Birbrajer
Textförfattare: Jenny White
Formgivare: Julian Birbrajer
Redaktör: Julian Birbrajer
PASSAGE

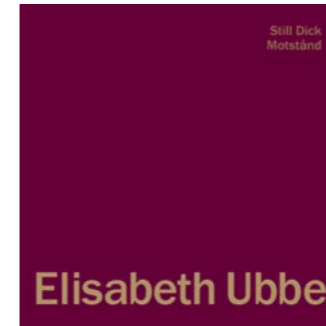
Personalia
Janne Riikonen
Formgivare: Josef Ruona,
Justin Boyesen
KULT BOOKS

Portraits d'auteurs / Author portraits
Laurent Denimal
Textförfattare: Josyane Savigneau
Formgivare: Laurent Denimal
Redaktör: Laurent Denimal
CARLSSONS

Quarantine queen, The female eye & other fabulous people
Anna W Thorbjörnsson
Formgivare: Marko T Wramén
Redaktör: Marko T Wramén
FÖRLAG WATERGLOBE PRODUCTIONS

Still dick – motstånd
Elisabeth Ubbe
Formgivare: Elisabeth Ubbe
Redaktör: Elisabeth Ubbe
EUBBE PRESS

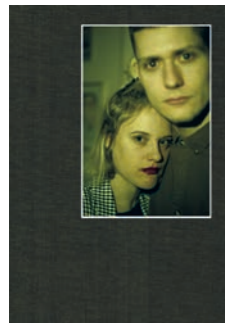
Stonhouse street sw4
John S. Webb
Formgivare: John S. Webb
TIRA BOOKS

Stormskadad / Wounded by the storm
Mari Lagerquist
Formgivare: Studio Moss
BLACKBOOK PUBLICATIONS

Sundsvalls sextiototal
Stig Hammarstedt
Textförfattare: Per-Roger Carlsson,
Lars Ödmark, Janeric Sundquist,
Nils Johan Tjärnlund
Formgivare: Stig Hammarstedt
Redaktör: Stig Hammarstedt
HATT FÖRLAG

Reconnect
Martin Rosengren
Formgivare: Gösta Flemming
Redaktör: Gösta Flemming
JOURNAL

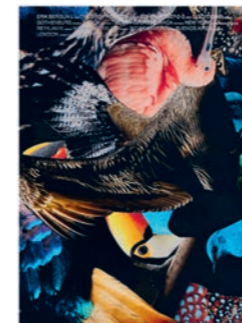
Roadkill
Anders Ångsvik
Textförfattare: Magnus Bårtås,
Fredrik Ekman
Formgivare: Sandra Praun,
Oscar Guermouche
Redaktör: Sandra Praun,
Oscar Guermouche
PRAUN & GUERMOUCHE

Robertsforsgruppen
Johannes Samuelsson
Formgivare: Johannes Samuelsson,
Richard Lindmark, Britta Söderqvist
Textredaktör: Erik Jonsson
EGET FÖRLAG

Rågsved
Angelica Elliott
Textförfattare: Angelica Elliott
Formgivare: Angelica Elliott,
Gösta Flemming
Redaktör: Gösta Flemming
JOURNAL

The bird project 2006–2017
Erik Berglin
Formgivare: Lundgren+Lindqvist
Redaktör: Andreas Friberg Lundgren
H'EDITIONS

The house my grandfather built
Xenia Nikolskaya
Textförfattare: Xenia Nikolskaya
Formgivare: Amparo Baquerizas
NIKOLSKAYA-LUND PUBLISHING

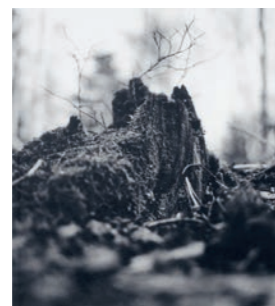
The margin of error
Emanuel Cederqvist
Medförfattare: Axel Hamberg
Textförfattare: Emanuel Cederqvist
Formgivare: Studio Moss,
Eric Palmér, Karolina Eriksson
Redaktör: Emanuel Cederqvist
BLACKBOOK PUBLICATIONS

The young ones
Simon Johansson
Textförfattare: Simon Johansson
Formgivare: Gösta Flemming, Maria
Jonsson, Simon Johansson
Redaktör: Gösta Flemming
JOURNAL

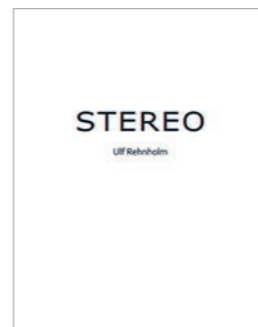
Själ
DAWID (Björn Dawidsson)
Textförfattare: Linda Bergman
Formgivare: Petter Antonisen
Redaktör: Linda Bergman
BORIS PRESS

Small: mountains
John Håkansson
Textförfattare: John Håkansson
Formgivare: John Håkansson
BAM BOOM BOOKS

Snösätra 2020
Anders Engstrand
Medförfattare: Nelly Skoglund
de la Cruz
Formgivare: Nelly Skoglund
de la Cruz
Redaktör: Anders Engstrand,
Nelly Skoglund de la Cruz
ENGSTRANDVISION AB

Stereo
Ulf Rehnholm
Formgivare: Ulf Rehnholm
REHNHOLM PHOTOART

This is farewell
Erik Gustafsson
Formgivare: Sandberg&Timonen,
Erik Gustafsson
HEAVY BOOKS

Under himlen
Kenny Bengtsson
Formgivare: Kenny Bengtsson
MONUMENT

Unexpected
Tore Sandahl
Formgivare: Tore Sandahl
EGET FÖRLAG

Utan titel
Erik Östensson
Formgivare: Patric Leo
Redaktör: Katharina Stumpf
KEHRER VERLAG

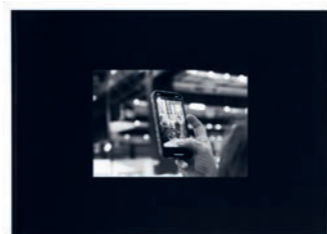

Vägvisare till Torsten Renqvists offentliga skulpturer i Storstockholm
Ola Hjelm
Textförfattare: Lars Nygren m.fl.
Formgivare: Johan Melbi
Redaktör: Jonas Ellerström
TRAGUS FÖRLAG

Vännernas arena
Erik Viklund
Formgivare: Heikki Kaski, Erik Viklund
LIHALAIDUN

What a mäss
Marcus Stenberg
Textförfattare: Sandra Beijer, Linda Skugge, Hillevi Norburg, Åsa Hjalmarsson, Peppe Öhman
Formgivare: Marcus Stenberg
Redaktör: Marcus Stenberg
SORROW NUMBER FIVE

Styrelseledamot i Fotoförfattarna eller fotoförfattare som sitter i juryn får inte söka priset, men kan lämna in böcker utom tävlan.

Följande böcker är inlämnade men är **utom tävlan**

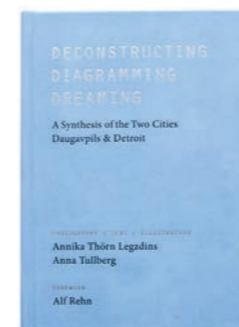
What happens when nothing happens
August Eriksson
Textförfattare: Kristoffer Leandoer
Formgivare: August Eriksson
SKREID PUBLISHING /
ART AND THEORY PUBLISHING

Winter approaching
Erkki Saikkonen
Textförfattare: Tore Hagman, Sievert Sjöberg
Formgivare: Stefan Granqvist
NEVABOOKS PUBLISHING

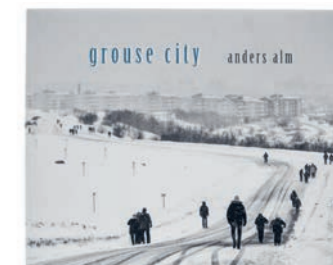
Åtta papershändelser
Karl-Johan Stigmark
Textförfattare: Emma Kihl, Ulf Karl Olov Nilsson (UKON), Jesper Olsson
Formgivare: Karl-Johan Stigmark
FAS PUBLISHING

Deconstructing diagramming dreaming
Annika Thörn Legzdins
Medförfattare: Anna Tullberg
Förord: Alf Rehn
Formgivare: Sandra Praun, Oscar Guermouche
Redaktör: Sandra Praun, Oscar Guermouche
PRAUN & GUERMOUCHE

Delta
Hannah Modigh
Textförfattare: Håkan Wahlquist, Pierre Bessard
Formgivare: Hannah Modigh, Cyrielle Molard
ÉDITIONS BESSARD

Grouse city
Anders Alm
Formgivare: Anders Alm
HIPPIEKOLLEKTIVET AB

Ädno / Älven / The River
Mia Rogersdotter Gran
Engelsk översättning: Emma Johnson
Lulesamisk översättning: Anders Rimpi
Formgivare: Vendela Wetterström
EGET FÖRLAG

Happy/Brooklyn 1988-93
Nina Korhonen
Formgivare: Nina Korhonen, Patric Leo
Redaktör: Nina Korhonen
TIRA BOOKS

Night light
Jan Töve
Formgivare: Andrew Cowie
TÖVE BILD AB

Text: Niclas Östlind_fil.dr. i fotografi,
forskare och lektor vid HDK-Valand

Svenska Fotobokspriset – framtiden för ett pris och för en genre

Med anledning av Svenska Fotoboksprisets tjugooårsjubileum blev jag 2016 ombedd att skriva en text om priset och dess historia. Nu har det gått fem år och priset fyller tjugofem. Även denna gång har jag glädjande nog fått frågan om att skriva en text. Förutom att berätta om vad som hänt sedan sist ger uppdraget också en möjlighet att fundera över den historieskrivning som redan finns, samt att resonera över fotobokens möjligheter och utmaningar i dag och hur dessa kan komma att påverka vad som sker framöver. Texten om det Svenska Fotoboksprisets första tjugoo år finns att läsa i sin helhet på www.svenskafotobokspriset.se.

Mellan 2017 och 2021 lämnades det in totalt 472 böcker till Fotobokspriset. De spänner över vitt skilda områden och ger en god bild av vad som publiceras och vill bli betraktat som fotoböcker. Precis som tidigare finns det dock genrer som priset inte når ut till, eller som arrangören inte uppfattar passar in i formatet, trots att fotografien spelar en framträdande roll även i dessa publikationer. Det är först och främst trädgårdsböcker och böcker om mat som är sparsamt representerade, men det gäller också den traditionella naturfotografien och dess rika utgivning som här bara dyker upp i en mindre omfattning. Det är dock ett väletablerat fält med sina egna priser och stipendier, bland annat Pandapriset och Hasselblads naturfotostipendium, där de vinnande bidragen ofta resulterar i böcker.

Processen för Fotobokspriset är att juryn utifrån de inlämnade böckerna nominerar fyra eller fem titlar och av dessa utser gruppen en vinnare. I år ser tillväggångssättet – i likhet med mycket annat i samhället – annorlunda ut och det har inte varit något nomineringsförfarande, utan juryns val av vinnare presenteras direkt i ett pandemianpassat format.

Personligen tycker jag att nomineringsförfarandet är bra, eftersom det ger en möjlighet att rikta ljuset på fler både böcker och upphovspersoner, något som man har gjort på ett förtjänstfullt sätt i katalogen eller Fotografisk tidskrift och vid själva prisceremonin. Med tanke på det svaga intresset för fotoböcker på de ledande kultursidorna, och i televisionens kulturprogram, finns det inte så många tillfällen när man kan ta del av tankarna bakom den enskilda boken och hur fotografen själv ser på sitt eget arbete. Tänker man på möjligheterna att nå utanför kretsen av de redan frälsta är situationen med de etablerade medierna minst sagt bekymmersam. Att det finns ett stort intresse bland allmänheten för fotografi har inte minst Fotografiska visat under tio år, men det är få fotoböcker som lyckas nå ut till en bredare publik – något både publiken och böckerna förtjänar.

En av prisets styrkor är att man under de tjugofem åren alltid har lyckats sammanställa högst kompetenta jurygrupper. Bland de medverkande finns fotografer, formgivare, kritiker, kuratorer, förläggare och författare – yrkesgrupper som på olika sätt har betydelse för fotoboken. Sett över tid visar valen av jurymedlemmar att arrangören medvetet blandat äldre och väletablerade aktörer med personer som tillhör en yngre generation med andra erfarenheter

och perspektiv. Dessutom har man ofta också sökt sig utanför den mest självklara kretsen av fotoboks-entusiaster och bjudit in personer från andra sammanhang. Årets jury är inget undantag även om den mer består av väletablerade aktörer än av nykomlingar, vilket kanske är klokt med tanke på att man prövar ett nytt format.

Det pausade nomineringsförfarandet kompenseras delvis av att priset 2021 inte går till en utan tre vinnande böcker: *The house my grandfather built* av Xenia Nikolskaya, *A worm crossed the street* av Nadja Bournonville och *Hollow* av Martin Bogren. De är sinsemellan olika, men om man breddar synfältet och inkluderar de andra böckerna som fått utmärkelsen de senaste fem åren framträder flera gemensamma drag. Det handlar dels om den personliga utgångspunkten och den mer eller mindre självbiografiska berättelsen, dels om bruket av äldre fotografier från arkiv eller privata samlingar, men också en uttalad referens till en fotobok publicerad för snart fyrtio år sedan. Det historiska perspektivet är starkt närvarande och böckerna skildrar platser, artefakter och minnen, samt hur individer och grupper både formas av, och bidrar till att forma, enskilda händelser och större strukturer – allt från älskarnas blickar och bilder, Älvdalens särpräglade dialekt och kultur, spåren av en dokumentation av det krigsdrabbade Eritrea i början av åttiotalet som är synliga i dag på ett oväntat sätt, livet i Sovjetunionen från 1930-talet och framåt betraktat genom en familjs och ett hus öde, till Förintelsens överlevare i Sverige och deras vittnesmål.

När det gäller inriktning och tematik är de vinnande titlarna inte unika, utan man kan snarare se dem som representativa exempel på en bredare tendens. Förutom intresseområdena speglar böckerna hur den fotografiska praktiken och synen på fotografens roll och kompetens har utvecklats. Att vara fotograf handlar om mycket mer än att enbart ta bilder, vilket inte är något nytt men som den samtida fotobokskulturen har förstärkt. Fotografen är i många fall en kombination av bildmakare, mediearkolog, redaktör, skribent och i vissa fall även förläggare. Med sin kombination av färdigheter skapar fotografen visuellt och innehållsligt sammansatta arbeten, dels genom att sammanfoga egna bilder med historiska och nutida fotografier av andra upphovspersoner, dels genom att i en redaktionell process kombinera bilderna med texter från olika sammanhang och i skilda genrer – inte sällan skrivna av fotografen själv.

Den ofta tillämpade montage metodens överlagringar, förskjutningar och friktioner skapar inte bara en särskild dynamik utan genererar också nya uttryck och betydelser. En bok som på ett högst konkret sätt exemplifierar de möjligheter montage rymmer är *Händelsehorisont/Event horizon. Distribuerad fotografi* av Cecilia Grönberg. Boken, som juryn för Fotobokspriset 2017 gav ett särskilt hedersnämmande, är på samma gång ett konstnärligt verk och en doktorsavhandling i ämnet fotografisk gestaltning vid Akademin Valand. Det övergripande ämne som avhandlingen undersöker är övergången från analog till digital fotografi som skedde åren runt millennieskiftet. Det teknologiska skiftet påverkade på ett fundamentalt sätt förståelsen av fotografin och hur fotografin produceras, lagras och distribueras; dessutom kastade digitaliseringen också nytt ljus över fotografins historia och de fotografiska arkivens tillgänglighet och metadata. Fotografins närvaro i det moderna samhällets alla områden har inneburit att människors liv i stort och smått har påverkats av förändringen.

En iögonfallande egenskap hos *Händelsehorisont* är dess tjocklek och vikt. Ryggen mäter tio cm och boken väger närmare tre kilo. Materialiteten och det taktila är egenskaper som ofta betonas när bokens roll och betydelse inom fotografin diskuteras. Från upphovspersonens perspektiv är det lätt att förstå fascinationen för de möjligheter som ligger i valen av papper till inlagan, deras olika glans eller matthet, hur fiberstrukturen och ytan påverkar trycket, gramviktens betydelse för bokens volym och tyngd, och där tunna böcker kan ha en högre densitet än tjocka. Omslaget och bindningen erbjuder också en mängd olika val som påverkar bokens utseende, funktion och hur den känns att ta på och bläddra i. Det finns många fotoböcker där formen visserligen är funktionell men de är anonyma på ett sätt som gör att man egentligen inte lägger märke till hur de är utformade eller vilka material som använts. Det har dock gjorts och görs fotoböcker som – i likhet med *Händelsehorisont* – använder formen och materialen på ett sätt som både har ett värde i sig och förstärker bokens conceptuella och innehållsliga dimension. Ett av de tidigare exemplen med en svensk anknytning är Eva Klassons *Le troisième angle*, som publicerades i Frankrike 1976 och – tråkigt men typiskt nog – inte fick något större genomslag här förrän långt senare. I början av åttiotalet bidrog en kombination av dels nya ideal inom fotografin, dels förbättrade tryckmetoder och tryckerier

som gärna ville visa upp vad de kunde åstadkomma, till att det gavs ut andra typer av böcker än tidigare. Det kunde handla om kontaktkopierade svartvita fotografier som återgavs i tryck med upp till tolv färger. Partiellt lackade bildtytor, flera olika papperskvaliteter i samma volym och boxar klädda i klot som skydd för boken. En av dessa böcker är *9 x 12* med bilder av Dawid fotograferade med bladfilm i formatet 9 x 12 cm. Bokens återhållet exklusiva form skapades av Petter Antonisen och Hans Cogne, och den publicerades av Strokirks tryckeri 1982.

Bland böckerna som vunnit priset finns denna kreativa kombination av materialitet, form och idé inte minst i Björn Larssons *Brandplats 3* (2013), Anna Strands *Nagoya notebooks* (2014), och *Satellite + Circular wait + Second nature* av Martina Hoogland Ivanow (2016). Inkluderar man även de nominerade titlarna blir exemplen fler och bland de fotografer, formgivare eller förlag vilkas böcker särskilt utmärker sig i detta avseende kan nämnas: Jefferik Stocklassa, Karl-Johan Stigmark, Klara Källström & Thobias Fäldt, Greger Ulf Nilson och Matilda Plöjel och hennes förlag Sailor Press. Skillnaden mellan dessa böcker och de mer traditionella är också experimenterandet med strukturen. Bilderna är sällan ordnade i en rörelse från början till slut med en eller ibland två fotografier per uppslag, utan boken består ofta av olika delar bundna tillsammans på ett sätt som bryter upp berättelsen. Delarna kan också vara samlade i en box där ordningen mellan dem sällan är bestämd, vilket gör att verket har flera in- och utgångar. Ibland kan delarna hängas upp eller placeras ut så att boken förvandlas och expanderar till en rumslig installation. Hur materialen, som kan vara både enkla och exklusiva, träder fram och blir betydelsebärande på ett medvetet sätt kan exemplifieras med de brända och ojämnt skurna kanterna på *Brandplats 3*, återbruket av ett gammalt fotoalbum i Helga Härenstams *In waiting for what is to come*, och *Witnesses*, där boxens kraftiga kartong omsluter en tabloid tryckt på ett tidningspapper vars egenskaper är både tunt, skört och slitstarkt på samma gång. Ett annat och ovanligt exempel på experimenterandet med formen och materialiteten i Fotoboksprisets historia är i Leif Claessons *Parken* (1998). Publikationen bröt ny mark genom att använda cd-romteknikens möjligheter att aktivera och öka betraktarens delaktighet, men med den snabba tekniska utvecklingen har verket i dag blivit ett objekt som det inte längre är så lätt att ta del av. Betraktade över tid talar bevarande- och tillgänglighetsaspekterna,

men också frågan om kontrollen över hur bilderna möter sina betraktare, fortfarande till den tryckta bokens fördel – även om nätet idag har många egenskaper som är intressanta och oöverträffade ur ett cirkulationsperspektiv.

Ytterligare en värdefull aspekt av nomineringarna är det enkla faktum att fler exempel ger en bredare bild av vad som publiceras och vilka tendenser som påverkar fotografin i Sverige. Om man enbart ser till titlarna som vunnit priset blir intrycket både för snävt och för skevt. Eftersom det hittills enbart har handlat om en bok av runt hundra inlämnade titlar per år är begränsningen inbyggd i formaten. Det finns också ett antal fotografer som det är förvånande att de aldrig har fått utmärkelsen trots flera nomineringar av olika jurygrupper. Jag nämnde det även för fem år sedan och tänker inte minst på Catharina Gotby, Gerry Johansson och Dawid. Gunnar Smolianskys böcker nominerades fyra gånger – sista gången 2018, året innan han gick bort.

Ett sätt att lösa problemet, som de ansvariga för priset säkert redan har diskuterat, skulle vara att ha fler kategorier, bland annat för fotografer som har givit ut fotoböcker av hög kvalitet under lång tid. Jämför man vilka som har fått och inte fått priset kan man i vissa fall få intrycket att framgångarna och den rika produktionen snarast har legat de fördelade i fatet. Det gäller, förutom de redan nämnda, också en fotograf som Lars Tunbjörk (1956–2015), som fick två av sina internationellt erkända böcker nominerade men inte vann priset.

En annan kategori som behövs är ett pris för betydande bidrag till utvecklingen av fotoboken i Sverige. Det skulle synliggöra att fotoboken är ett resultat av flera personer och kompetenser, inte minst formgivare som i vissa fall har gjort lika mycket för boken som fotografen. Kategorin behövs också för att lyfta fram förläggare, tryckare, säljare, samlare och skribenter – individer och grupper som har en avgörande roll i den kultur som fotoboken både skapar och är beroende av.

Problemet är dock mycket större än frågan om kategorierna, och i själva verket utgör priset en av de viktigare institutionerna för fotoboken i Sverige. Varje år under ett kvarts sekel har det gett stöd till enskilda utövare och uppmärksammat den pågående utgivningen. Det verkliga problemet är i stället att antalet aktörer som långsiktigt och strategiskt sysslar

med fotoboken är så få. Fotoboken är i grunden en kultur som i hög grad bygger på utövarnas egna initiativ, nätverk och handlande. Om man backar till fotografins första år började det med Anna Atkins och William Henry Fox Talbots böcker *Photographs of british algae: Cyanotype impressions* (1843) och *Pencil of nature* (1844); ur ett svenskt perspektiv är Henry B. Goodwins i flera avseenden egenproducerade böcker

»Det finns också ett antal fotografer som det är förvånande att de aldrig har fått utmärkelsen trots flera nomineringar av olika jurygrupper.«

från 1910- och 1920-talet särskilt intressanta exempel, vilket också gäller bland annat Fyra förläggares bokserie Aktuell fotolitteratur som inleddes 1973 och det fotografdrivna förlaget DOG på åttiotalet, vilka alla föregick dagens många aktörer och rika utgivning. Det är en historia där mycket dock återstår att kartlägga och problematisera.

Bland de etablerade institutionerna är Hasselbladstiftelsen med sin forskning, sina stipendier och sitt fotoboksbibliotek ett undantag. Även den betydligt yngre aktören Landskrona Foto har på ett seriöst sätt engagerat sig i fotoboken med både fotoboksmässa, bibliotek och dummy award, som man delar ut tillsammans med förlaget Breadfield. Samtidigt som fotoboken har fått en allt centralare roll och plats i den samtida fotografin gör flera offentligt finansierade institutioner påfallande lite, särskilt sett i relation till deras resurser och möjligheter att nå en stor och bred publik. Jag tänker i första hand på Moderna museet och Nordiska museet, som båda ligger i Stockholm men har nationella uppdrag. I längden är det inte rimligt att flera av de främsta samlarna av fotoböcker är privatpersoner, eller att glappet i kunskap om och intresse för fotoboken mellan fältets aktörer och museerna fortsätter att växa i takt med utgivningen. I dag är boken inte enbart en dokumentation av fotografernas arbete utan allt oftare är den själva det konstnärliga verket – något som kräver andra sätt att samla, visa och reflektera över fotografin än den praxis som finns på många etablerade institutioner och inom den akademiska forskningen.

Text: **Anders Alm**, fotograf
och styrelseledamot i Fotoförfattarna_

Den första prisutdelningen, Göteborg 1996

Bok- och Biblioteksmässan i Göteborg 1996. I den gigantiska mässhallen var aktiviteten i full gång. Slamret från tusentals besökare fyllde rummet från golv till tak. I ett hörn försökte arrangörerna av Fotobokspriset, som då hette Bästa Fotobok, påkalla uppmärksamhet. Det var första gången det skulle delas ut. Min bok, *Den barnlösa byn*, var nominerad men tyvärr uteblev spänningen. Jag visste redan hur det skulle gå.

Under en semester på Kreta tretton år tidigare besökte jag författarens Nikos Kazantzakis hem som var ett museum. I ett av rummen var väggarna täckta av bokhyllor och där fanns författarens böcker för beskådande. Det var olika upplagor och översättningar till olika språk. Jag såg framför mig alla händer som hållit i hans böcker, alla näsor som luktat på trycksvärten och alla ögon som sugit i sig orden. Det blev en omtumlande upplevelse och insikt om böckernas betydelse och långa liv.

Det var nog detta besök som gjorde att jag året efter vågade ge ut min första fotobok.

Jag var naturligtvis inte obekant med genren fotobok men den levde ett undanskymt liv. Fyra förläggare hade redan på 70-talet börjat ge ut Aktuell fotolitteratur där jag fick bekanta mig med fotografer som Jens S. Jensen, Ralph Nykvist, och som enda kvinna i detta sällskap, Joanna Helander. I den tidens anda var det dokumentära förhärskande.

ETC:s utgåva av Anders Petersens *Café Lehmitz* (1982) var nog den bok som på allvar startade mitt stora intresse för just fotoböcker.

På hösten 1983 började jag fotografera Luleå Hockey. Jag följde dem en hel säsong och min smala

lycka var att de detta spelår gick upp i den högsta divisionen. Därför vågade jag göra både en utställning och en bok av projektet. Luleborna var hockeytokiga men inte lika boktokiga skulle det visa sig.

Detta var alltså innan någon visste vad desktop publishing och persondatorer var. Så det rent produktionstekniska arbetet sköttes helt analogt med mycket möda och stort besvär men med stor lust och glädje.

När *Inside*, som boken heter, trycktes var jag delaktig från början för att godkänna de första sidorna. När arken med bilderna kom från tryckpressen upplevde jag att mellantonerna saknades. Tryckaren tog fram en lupp och tittade på rasterpunkterna och menade att det var perfekt. Jag försökte få honom att jämföra med originalbilden och påvisa skillnaden. Det bekymrade inte tryckaren utan han tog fram sin lupp igen och ansåg fortfarande att det var perfekt. Nu trycktes ju boken i svartvitt med enkeloffset på ett billigt papper så detta i sig var begränsande men utifrån dessa premisser blev det ändå inte bra. Efter lite diskussioner fick jag gehör för mina synpunkter, de gjorde sina justeringar och jag fick vara nöjd. Där krockade mina konstnärliga ambitioner med den tekniska sakkunskapen på ett sätt som hade kunnat sluta dåligt.

Det var verkligen inte billigt att trycka fotografier i den förra tiden så för mig var det en stor ekonomisk chansning. I dagens penningvärde kostade 96 sidor halvdålig enkeloffset med mjuka pärmar 172 000 kr att trycka och binda. Men tack vare ett litet arv så vågade jag.

Boken var klar lagom till att nästa hockeysäsong skulle starta. Jag hade fått lite hybris och trodde på en försäljningssuccé. Jag lät trycka upp 3 000 böcker. De flesta hamnade så småningom på soptippen och fortfarande har jag några kartonger kvar i mitt förråd. Det visade sig nämligen att de som var intresserade av ishockey inte var lika intresserade av fotoböcker om ishockey.

Min räddning blev Bibliotekstjänst, som köpte över 400 böcker. Det ekonomiska slutade med att jag gick plus minus noll mot tryckkostnaden och jag var supernöjd.

Trots all ekonomisk ångest och besvikelse över att den inte sålde så bra ångrar jag inte en sekund. Det här blev början på min bana som fotoförfattare. *Inside* öppnade dörrarna till stipendier och ökade lusten att göra fler böcker.

I slutet av 80-talet kom jag på en i mina ögon

strålände idé. Jag ville dokumentera det område efter Kalixälven som skulle förstöras/torrläggas/dämmas upp vid en eventuell vattenkraftsutbyggnad. Jag läste statliga utredningar och gjorde en ambitiös projektbeskrivning som jag hoppfull lämnade in till Norrbottens museum. Kunde Västerbottens museum och Sune Jonsson, kunde väl Norrbottens museum och jag, eller? »Bra idé, men vi har inga pengar«, blev svaret.

Många år senare ringde de från museet och frågade om jag fortfarande var intresserad av att genomföra mitt projekt. Det skulle få ingå i Eko-Dok-90. Självklart, blev mitt svar. Jag blev ihopparad med en för mig okänd person som skulle skriva texten till projektet. Han började direkt beställa bilder av mig. I gammal god (läs: dålig) samarbetsstil mellan skribent och fotograf så blev jag hjälpreda och han chef. Tack och lov så hade jag mod nog att protestera (lite ovanligt för en konflikträdd norrbottning). Han blev bortkopplad och jag fick välja en medarbetare där jag visste att våra roller skulle vara mer jämlika.

Att det skulle bli en bok visste vi inte då men vi fick kontakt med Glesbygdverket och de ville bli förläggare. När boken skulle tryckas blev det med automatik så att han som stod för texten definierades som bokens författare, dvs. den vars namn stod först på omslaget. Trots att allt var min idé och bilderna tog upp halva boken så blev jag tvåa. Det värsta var att det inte ens var aktuellt att prata om detta utan det var självklart hur det skulle vara. Efter en diskussion fick jag ge mig, mitt namn kom som nummer två.

Den barnlösa byn, som boken heter, kom ut 1995, året innan det första Fotobokspriset delades ut. Jag blev övertalad att lämna in boken till tävlingen (det bär mig emot att kalla det en tävling). För övrigt samma år som Luleå Hockey tog sitt första och hittills enda SM-guld.

Tillbaka till Bok- och biblioteksmässan i Göteborg och prisutdelningen. De nominerade hade i förväg fått reda på vem som hade vunnit. Så jag visste att det var en annan Anders som vann med en bok som heter *Ingen har sett allt*. Inför mitt förlag, som egentligen var ett statligt verk, lätsades jag att jag hade chansen att vinna. De betalade resa och uppehälle i Göteborg så jag fick vara med på detta historiska ögonblick. Det var den första utdelningen av ett pris som i år delas ut för 25:e gången.

Text: **Linda Bergman**_konstnär, skribent och chefredaktör för VERK tidskrift

Svenska Fotoboksprisets betydelse – återblickar i dialog

I år, 2021, fyller Svenska Fotobokspriset 25 år. Under dessa år har hittills 24 vinnare utsetts och ytterligare 97 fotoboks-författare varit nominerade. Efter årets tävling har 27 pristagare utsetts, då priset delas ut till tre vinnare detta jubileumsår.

Svenska Fotobokspriset instiftades 1996 av Fotoförfattarsektionen inom Svenska Fotografers förbund för att uppmärksamma och stimulera kvalitativ fotoboksutgivning. Samtliga böcker som lämnas in till tävlingen visas upp i en vandringsutställning och 2020 ställdes de ut på Luleå stadsbibliotek i Kulturens hus i Luleå, Landskrona bibliotek, Skissernas museum i Lund och på Göteborgs stadsbibliotek. Ytterligare en vandringsutställning, med de nominerade böckerna och vinnaren, har visats på biblioteken i Skellefteå, Vällingby, Gnesta, Timrå och Linköpings stadsbibliotek. På Skissernas museum i Lund arrangerades ett samtal med vinnaren av Svenska Fotobokspriset 2020, Maja Daniels, och fotoförfattaren Anna Clarén som vann 2006. Att böckerna visas upp och diskuteras på detta sätt är en viktig del av prisets betydelse.

I centrum för priset står det egna fotografiska författarskapet och böckerna bedöms efter innehållets idé och genomförande. Det ska finnas korrespondens mellan den fotografiska gestaltningen och formen. Bokens och innehållets kvalitet liksom fotografiernas verkshöjd och originalitet ska tillmätas stor vikt. Under en dag i Svenska Fotografers Förbunds bibliotek lägger jag upp alla vinnarböcker på ett bord framför mig och botaniserar bland dem. De är alla fina och väldigt olika. Olika i konstnärligt uttryck och form och i vilken genre jag skulle kategorisera dem i. Vad har priset betytt för de fotoförfattare vars böcker jag har framför mig? Priset innebär en prissumma, alltså pengar, men också uppmärksamhet. Har det inneburit ett genombrott för dem att vinna? I vissa fall tror jag det. Jag kan inte fråga alla som vunnit om prisets betydelse men jag intervjuar några av dem: Kent Klich, Ewa Stackelberg, Anna Clarén, Hannah Modigh och Jenny Rova.

Kent Klich, som är den enda fotografen som vunnit Fotobokspriset två gånger (1999 och 2009), är den första fotoförfattare jag kontaktar. Böckerna han prisats för är *El Niño. En berättelse om gatubarn i Mexico City* (Journal) och *Picture imperfect* (Journal). Klich berättar att han känner en stor tacksamhet mot de kolleger som givit honom det Svenska Fotobokspriset. »Jag ser det inte bara som ett erkännande av mitt arbete men som ett erkännande av fotoboken, skapad i samarbete med dem vi ser på bild. En bok med fotografier men generös mot ordet, dokumentet, videokonsten, filmen och alla former av funna objekt som bidrar till dess innehåll.

En bok som inte förenklar den värld vi lever i men som berättar om den i all dess komplexitet. Ställer frågor, visar sin osäkerhet och framför allt inte har svaret på allt. Ett erkännande av fotoboken som tar plats i vår sociala och politiska verklighet med sin eftertänksamhet och mångfacetterade uttryck, som berör, både känslomässigt och visuellt, samt stimulerar till ett intellektuellt ifrågasättande av vedertagna normer och politiska uppfattningar. Att vinna priset andra gången med *Picture imperfect* var speciellt eftersom det är mitt första och längsta projekt som började 1983, pågår i dag och bygger på nära vänskap och samarbete. *Beths dagbok*, 1988, filmen *Beth's Diary*, 2006, *Picture imperfect*, 2007 och *Where I am now*, 2012.« Kent Klich har också varit bland de nominerade till priset 2002 och 2010.

Åren 1996–2006 går Svenska Fotobokspriset under namnet Bästa Fotobok. 2001 vinner **Ewa Stackelberg** och hon beskriver sitt verk, *Berättelse för levande*, som en blygsam bok om ett skört ämne. »Och den vann mot tunga och stora fotoböcker. Det var omtumlande! Från att i ensamhet ha trevat i mörker, i uttryckets alla bemärkelser, blev nu mitt arbete mottaget av förståelse och uppskattning. Den boken blev för mig början på ett nytt sätt att göra fotografi och priset gav mig kraft och mod att fortsätta.« Juryns motivering löd: »Ewa Stackelbergs *Berättelse för levande* gestaltar sorgen efter en död make. Den blir till en kärlekshandling. I hennes mörkrum framträder bilden av döden från den levandes horisont: överraskande färgrik, vacker och full av energi.« Texterna i boken består av dagboksanteckningar samt en epilög skriven av den engelsk-franske författaren och konstkritikern John Berger. Bilderna i *Berättelse för levande* är fotogram och Ewa Stackelberg har fortsatt arbeta med kameralöst fotografi bland annat i boken *Fotogram* (Bokförlaget ETC) som kom 2015, med en inledande text av Marie Lundquist.

Vi förflyttar oss i tiden till 2006. **Anna Clarén** berättar hur hon öppnar dörren till sitt tomma hotellrum på femtonde våningen och ser ut över ett Göteborg i glittrande nattbelysning. Någon från hotellet har ställt in en korg med frukt och champagne. »Grattis till vinsten!« står det på kortet. Klockan är inte mer än midnatt. Claréns telefon är fylld med sms som gratulerar henne och försöker locka med henne ut på olika festligheter som Bokmässan bjuder på nattetid. »Men ögonblicket var för

»Jag behövde i min ensamhet ta in det fantastiska som hänt. Varma tårar rullade nedför kinderna då jag tog ett av de två glasen i korgen, öppnade champagneflaskan och skålade med mig själv.«

stort och för viktigt«, berättar hon. »Jag behövde i min ensamhet ta in det fantastiska som hänt. Varma tårar rullade nedför kinderna då jag tog ett av de två glasen i korgen, öppnade champagneflaskan och skålade med mig själv. Medan sms:en fortsatte att plinga i min telefon somnade jag tungt i min hotellsäng.« När hennes bok *Holding* (Journal) blir Bästa Fotobok 2006 lyder en del av juryns motivering: »Människokroppen presenteras dagligen för oss i massmedialt exploaterade och sönderexponerade delar. När Anna Clarén närmar sig den i *Holding* gör hon det med varsamt kameraöga. En pojkes kropp eller unga kvinnors och åldrade människors – hennes bilder både iakttar ensamhet och beskriver närhet utan att de porträtterades integritet äventyras.« När jag ber Clarén att berätta om hur det var att få sin bok utnämnd till Bästa Fotobok säger hon att det haft en avgörande betydelse för hennes fortsatta produktion att vinna med sin debutbok. »Utmärkelsen blev en bekräftelse på att mitt fotografi inte enbart var en privat angelägenhet. Jag fick ett erkännande på att mina berättelser kunde ha ett allmänmänskligt intresse.« Kort efter prisutdelningen hörde bröderna Broman, som senare startade Fotografiska, av sig till Clarén. De ville visa delar av bokens bilder på en nystartad fotomässa i Nacka Strand. Kulturhuset i Stockholm hörde också av sig, samarbetet blev hennes första stora separatutställning i Stockholm. *Holding* har sedan visats på museer och konsthallar runt om i Sverige och Europa och Clarén har följt upp debutboken med flera uppskattade berättelser i fotoboksform och har ställt ut på några av våra viktigaste museer. Med *När allt förändrades* (Bokförlaget Max Ström) nominerades hon till Svenska Fotobokspriset 2019.

Fyra år efter Anna Claréns vinst, 2010, vinner **Hannah Modigh** med sin bok *Hillbilly heroin, honey* (Journal). Juryns motivering löd: »En stark, modig och samtidigt ödmjuk skildring av en för många av oss okänd värld. Med hjälp av en känslig formgivning tar oss fotografen bortom exotismen och förvandlar koldammet till guld.« När jag frågar Modigh vad det innebar att vinna berättar hon att det gav henne självförtroende att fortsätta göra

böcker och att hon också vågade tro på att andra gillade det hon gjorde, både vad gäller bilder och form. Hannah Modigh har fortsatt göra uppmärksammade fotoböcker som exempelvis *Hurricane season* (Max Ström) och *Delta* (Éditions Bessard).

Jenny Rova blir den tjugoundra att ta emot Svenska Fotobokspriset 2018 för *Älskling – A self-portrait through the eyes of my lovers* (b.frank books). Rova börjar fotografera vid 21 års ålder, då en pojkvän ger henne en kamera och lär henne grunderna i fotografi. I boken har hon samlat självporträtt, tagna av olika pojkvänner under en tjugofemårsperiod med fokus på det intresse för blicken som förälskelsen ger. »Ett utlämnande och ömsint verk som i sitt enkla och originella koncept både komplicerar rollen som fotograf och samtidigt skildrar en kvinna som undersöker den manliga blicken och tar kontroll över den«, skriver juryn. Rova berättar att för henne innebar priset att hon kom i kontakt med den svenska fotoscenen. »Jag har studerat och bott utomlands sedan tjugofem år och kände egentligen bara en enda fotograf i Sverige som jag studerat tillsammans med i Prag. Jag har lärt känna många nya människor som jobbar med fotografi och det är väldigt värdefullt för mig.« Tack vare priset fick hon möjligheten att ställa ut på Sune Jonsson Centrum för dokumentärfotografi i Umeå. Hon fick också föreläsa på konferensen Bildens makt i Umeå (ett samarbete mellan Bildens hus och Västerbottens museum). »Det var mycket spännande, då det intresserar mig hur mitt arbete blir mottaget i olika länder och i synnerhet i Sverige, som ju är mitt hemland«, berättar Rova.

Ni har nu tagit del av berättelser om prisets betydelse för en handfull fotoboksförfattare. I samband med 25-årsjubileet 2021 lyfter Fotoförfattarna fram fler författarskap genom att utse tre vinnande böcker. »Vi provar något nytt och hoppas att det här upplägget stärker svensk fotoboksutgivning ytterligare. Vi vill skapa större uppmärksamhet kring fler kvalitativa författarskap«, säger Annika Thörn Legzdins, ordförande Fotoförfattarna, Svenska Fotografers Förbund.

Samtliga vinnare, nominerade och jurymedlemmar Svenska Fotobokspriset 1996–2020

Bästa fotobok 1996
Ingen har sett allt Anders Petersen

Nominerade:
Den barnlösa byn Anders Alm
Stockholm blues Micke Berg
Söndagsfotografen Gösta Spång
På insidan av allvaret Thomas Wågström

Jury:
Inger Edelfeldt, Lotta Köhlhorn,
Håkan Pieniowski & Po Tidholm

Bästa Fotobok 1997
Ajax & Kingston Lars Sundh

Nominerade:
Sverige, Sverige, fosterland Robert Blombäck
Skogens öga Mattias Klum
Fotografier (Photographs) 1966–1996
Anders Petersen
d+d Jefferik Stocklassa

Jury:
Milou Allerholm, Anders Eklind,
Kristian Petri & Eva-Marie Rundqvist

Bästa fotobok 1998
Härbärke JH Engström

Nominerade:
Parken Leif Claesson
Sala backen Lennart Engström
Amerika Gerry Johansson
Samefotografen Nils Thomasson
Nils Thomasson

Jury:
Berno Hjälmrud, Stefania Malmsten,
Leif Nylén & Carina Rydberg

Bästa fotobok 1999
El Niño. En berättelse om gatubarn i Mexico City Kent Klich

Nominerade:
Små människor Micke Berg
Slussen Lena Granefelt
Minne Nina Korhonen
Så länge skogen växer. En berättelse om trädens betydelse Hans Strand

Jury:
Peter Englund, Carmilla Floyd,
Lars Tunbjörk & Nina Ulmaja

Bästa fotobok 2000
Stockholms satelliter Per Skoglund

Nominerade:
Spejare i 50-talet Tor Dal
I Asiens tid Stig T Karlsson
From one side to the other Lennart Olson
Pylonia Henrik Saxgren

Jury:
Johanna Ekström, JH Engström,
Christer Jonsson & Kristina Lindström

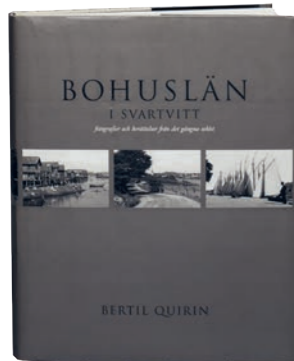

Bästa fotobok 2001
Berättelse för levande Ewa Stackelberg

Nominerade:
Och himlen därovan Jens Assur
Guitarra Portuguesa Robert Blombäck
Moments in between Jens Olof Lasthein
Boxare Thomas Wågström

Jury:
Nils Degerman, Ingrid Elam, Mathias Johansson & Thomas Tidholm

Bästa fotobok 2002

Bohuslän i svartvitt. Fotografier och berättelser från det gångna seklet Bertil Quirin

Nominerade:

The Hasselblad award 2000 Boris Mikhailov
Ceausescus barn Kent Klich
Fotografier från Slussen i Stockholm 1952 Gunnar Smoliansky
Office/Kontor Lars Tunbjörk

Jury:

Lars Hall, Annica Karlsson Rixon, Göran Widerberg & Jannike Åhlund

Bästa fotobok 2003

Chords No. 1-17 Anders Krisár

Nominerade:

Fem decennier Torbjörn Andersson
Lennart Nilsson – hans livs bilder Lennart Nilsson
Rum tar tid Rolf Wohlin
T.S Halil Koyutürk

Jury:

Ann-Charlotte Glasberg, Per Lindström, Stefania Malmsten & Anders Paulrud

Bästa fotobok 2004

Anna, Amerikan mummu Nina Korhonen

Nominerade:

Eventuella anhöriga Tina Engohff
Genomresa Georg Oddner
Trying to dance JH Engström
Waldermarsudde Gunnar Smoliansky

Jury:

Charlotte Ekbohm, Anders Kornestedt, Marie Lundquist, Eva-Marie Rundquist & Maria Schottenius

Svenska Fotobokspriset 2008

Naini and the sea of wolves Trinidad Carrillo

Nominerade:

Mitt i naturen Björn Larsson
The last golden frog Helena Blomqvist
Various parts corners world Karl-Johan Stigmark
White sea Black sea Jens Olof Lasthein

Jury:

Anna Clarén, Carl Johan De Geer, Jan Erik Lundström & Stefan Nilson

Svenska Fotobokspriset 2009

Picture imperfect Kent Klich

Nominerade:

Albino – i skuggan av solen Johan Bävman
From back home Anders Petersen & JH Engström
One picture at a time Gunnar Smoliansky
Palmyra Eric Ericson

Jury:

Stefan Nilson, Donald Boström & Eva Brandt

Svenska Fotobokspriset 2010

Hillbilly heroin, honey Hannah Modigh

Nominerade:

Fläckar, ord + Sprickor och andra sprickor Karl-Johan Stigmark
Gaza photo album Kent Klich
Pure architecture Åke E:son Lindman
Ulan Bator Gerry Johansson

Jury:

Inta Ruka, Ola Carlson, Julia Peirone & Johan Melbi

Bästa fotobok 2005

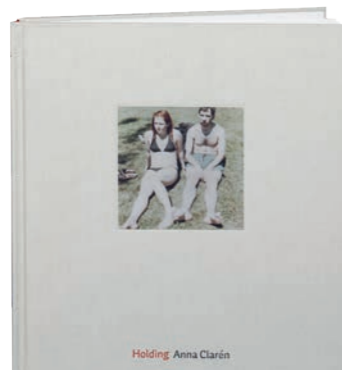
Ljuset och rummet Lennart af Petersen & Åke Hedström

Nominerade:

Dom alla Lars Tunbjörk
Family matter Anders Krisár
Från undrens land Wendy Sue Lamm
Spår av en befolkning Anders Kristensson

Jury:

Lisa Careborg, Gunilla Grahn-Hinnfors, Lars Hall, Tuija Lindström & Kristofer Lundström

Bästa fotobok 2006

Holding Anna Clarén

Nominerade:

Fotografier Jean Hermansson
Krig och kärlek Henrik Saxgren
Med kroppen som slagfält Catharina Gotby
Sverige Gerry Johansson

Jury:

Tomas Forser, Anders Petersen, Karin Mamma Andersson & Lars Liljendahl

Svenska Fotobokspriset 2007

Och tiden blir ett förunderligt ting Sune Jonsson

Nominerade:

Escapes Björn Abelin
Människa människa Paul Hansen
Stolen moments Tore Sandahl
Vinter Lars Tunbjörk

Jury:

Tomas Forser, Karin Frisell, Pieter ten Hoopen & Kerstin Ullström Elam

Svenska Fotobokspriset 2011

Sverige/Schweden Maria Miesenberger

Nominerade:

The pier Nils Petter Löfstedt
Presence Catharina Gotby
Södrakull Frösakull Mikael Olsson
A place of one's own Hendrik Zeitler

Jury:

Julia Peirone, Marianne Lindberg De Geer, Eric Ericson & Ruben Östlund

Svenska Fotobokspriset 2012

Watching humans watching Inka Lindergård & Niclas Holmström

Nominerade:

*Memories of Bruno Ehr*s
Soho Anders Petersen
stereo_typ Misha Pedan
We look and we see Kristina Bengtsson & Lotten Pålsson

Jury:

Elsa Modin, Johan von Friedrichs, Johan Sjöström & Anastasia Taylor-Lind

Svenska Fotobokspriset 2013

Brandplats 3 Björn Larsson

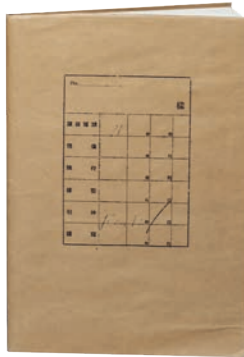
Nominerade:

Djur. 66 bilder Mats Andersson
Handplockat: På utflykter i bildarkivet Christine Sjöberg, Lars Dyrendom, Fröydi Laszlo & Hendrik Zeitler
Rainbow transit Per-Anders Pettersson
Walderstens Instagram Jesper Waldersten

Jury:

Sophie Allgårdh, Ingrid Fisher Jonge, Claes Gabriellsson, Johan Sjöström & Nina Ulmaja

Svenska Fotobokspriset 2014

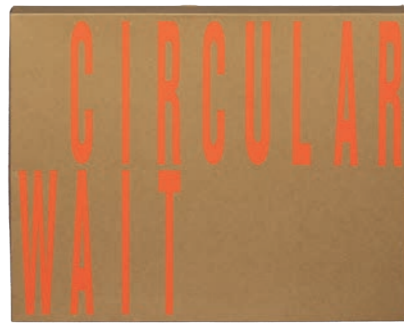
Nagoya notebook Anna Strand

Nominerade:

Another language Mårten Lange
Armageddon – The End: a topographical survey Carl Johan Erikson
Europe, Greece, Athens, Acropolis Klara Källström & Thobias Fäldt
The edge of civilization Eddy van Wessel
Tractor boys Martin Bogren

Jury:

Jim Casper, Claes Gabrielsson,
Mikael Olsson, Sandra Praun & Nina Strand

Svenska Fotobokspriset 2016

Satellite + Circular wait + Second nature
Martina Hoogland Ivanow

Nominerade:

The rectangle's sharp stare Jenny Källman
Purity David Magnusson
Tout va bien JH Engström
Village Klara Källström & Thobias Fäldt

Jury:

Anders Petersen, Maud Nycander,
Per Lindström, Matilda Plöjel &
Lotta Antonsson

Svenska Fotobokspriset 2017

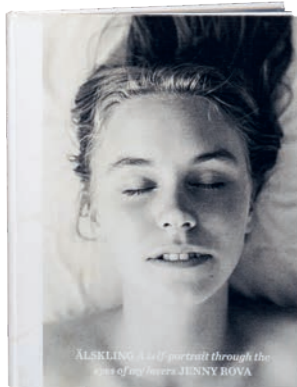
Fadern, sonen och Göran Kalle Assbring

Nominerade:

Black Friday Kent Klich
Tokyo Gerry Johansson
Native plants, invasive plants Mari Lagerquist
Sunshine & Shadow Helga Härenstam

Jury:

Lotta Antonsson, Tommy Arvidson, Björn
Engberg, Nina Korhonen & Jan Töve

Svenska Fotobokspriset 2018

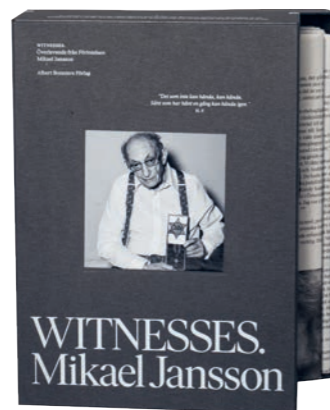
Älskling – A self-portrait through the eyes of my lovers Jenny Rova

Nominerade:

Diary Gunnar Smoliansky
Night procession Stephen Gill
The Belt of Venus and the shadow of the Earth Inka och Niclas Lindergård
Hidden kingdom Stefan Bladh

Jury:

Carl Johan Erikson, Stina Brockman, Elin Berge,
Sebastian Wadsted & Eva Dahlman

Svenska Fotobokspriset 2019

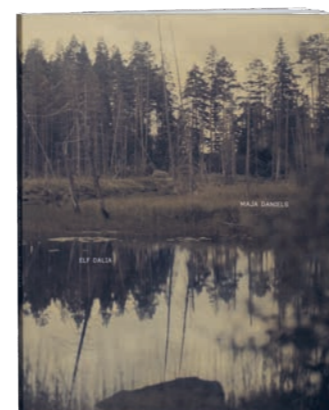
Witnesses. Överlevande från Förintelsen
Mikael Jansson

Nominerade:

In waiting for what is to come Helga Härenstam
Monumentet Ulf Lundin
Lukas/Markus Kalle Sanner
När allt förändrades Anna Clarén

Jury:

Stefania Malmsten, Po Tidholm, Marie Nilsson,
Klara Källström & John S. Webb

Svenska Fotobokspriset 2020

Elf Dalia Maja Daniels

Nominerade:

Drunk in love Märta Thisner
All over Jesper Waldersten
The pillar Stephen Gill
Smoke Theo Elias

Jury:

Helena Blomqvist, Linda Bergman,
Micke Berg, Patric Leo & Ashik Zaman

Fotoförfattarna

Svenska Fotografers Förbund
Hornsgatan 103
117 28 Stockholm

Kontaktperson:

Hanna Langenfelt
hanna.langenfelt@sfoto.se

Upplaga: 1000 ex

Redaktion:

Projektledare och redaktör:
Tove Falk Olsson och
Annika Thörn Legzdins
Grafisk form: Sara Rapp Acedo

Tryck: TMG Sthlm AB

Utgivningsår: 2021

ISBN: 978-91-519-6927-5

Katalogen är tryckt på ett av världens
miljövänligaste papper – Scandia 2000
Smooth White från Lessebo Paper

Katalogen är producerad
med stöd från:

LESSEBO PAPER

Gefvert

**SVENSKA
FOTOBOKSPRISET**

21

